

Bill Gates

Codi font

Els meus inicis

Traducció d'Àlex Guàrdia Berdiell

arallibres

Amb el suport del Departament de Cultura:

Títol original: *Source Code: My Beginnings*

Primera edició: febrer de 2025

© Dels textos: Bill Gates, 2025

© De la traducció: Àlex Guàrdia, 2025

Tots els drets reservats, inclòs el dret de reproducció total o parcial en qualsevol forma. Aquesta edició ha estat publicada per acord amb Alfred A. Knopf, una marca de Knopf Doubleday Group, una divisió de Penguin Random House LLC.

© D'aquesta edició:

Ara Llibres

Carrer del Perú, 186

08020 - Barcelona

www.aralibres.cat

Direcció editorial: Joan Carles Girbés

Edició: Gerard Espelt

Edició de taula i producció: Mònica N. Irún i Mar Meruelo

Disseny de coberta: Anna Juvé

Correcció: Isabel Rosell i Helena Vílchez (Growords Serveis Lingüístics, SCCL)

Maquetació: M. I. Maquetación, S. L.

Impressió: Rodesa

ISBN: 978-84-1173-119-5

Dipòsit legal: B 1353-2025

Tots els drets reservats als titulars del *copyright*.

*En record dels meus pares
Bill Gates i Mary Maxwell Gates*

*I a les meves germanes
Kristi i Libby*

El premi és el plaer de descobrir.

—Richard P. Feynman

Taula

Pròleg	13
Capítol 1: Trey	21
Capítol 2: View Ridge	45
Capítol 3: Racional	63
Capítol 4: Un nen amb sort	83
Capítol 5: Lakeside	107
Capítol 6: Temps d'esbarjo	129
Capítol 7: Només nens?	149
Capítol 8: El món real	177
Capítol 9: Una actuació i cinc nous	205
Capítol 10: Avançat	225
Capítol 11: El comodí	255
Capítol 12: Tan correcta	275
Capítol 13: Micro-Soft	291
Capítol 14: Codi font	323
Epíleg	361
Agraïments	369

Pròleg

Quan tenia vora tretze anys, vaig començar a anar amb un grup de nois que quedaven sovint per fer llargues rutes de muntanya a la vora de Seattle. Érem escoltes. La nostra colla feia moltes excursions i acampades, però nosaltres de seguida vam formar una mena d'escissió i vam muntar les nostres pròpies expedicions; perquè això era el que ens semblaven, expedicions. Anhelàvem més llibertat i més risc dels que oferien les sortides de la tropa oficial dels escoltes.

Normalment érem cinc: en Mike, en Rocky, en Reilly, en Danny i un servidor. En Mike era el nostre cap; tenia uns anys més que la resta i moltíssima més experiència a la natura. Durant prop de tres anys, vam recórrer centenars de quilòmetres junts. Vam pentinar tot l'Olympic National Forest i el Glacier Peak Wilderness al nord de Seattle, i també vam fer rutes pel litoral del Pacífic. Molts cops caminàvem set dies seguits, o fins i tot més, amb els mapes topogràfics com a única referència i a través de boscos verges i platges rocoses, on intentàvem creuar els caps a tota velocitat així que baixava la marea. Durant les vacances de l'escola fèiem rutes llargues, caminàvem i acampàvem; ens era igual el temps que fes. I al Pacífic Nord-oest, això era sinònim de peus arrugats per la humitat i de pantalons militars de llana xops que picaven com una mala cosa. No fèiem alpinisme. No portàvem cordes ni eslingues ni escalàvem parets verticals. Ens limitàvem a fer rutes llargues i extenuants.

L'únic perill era que érem adolescents enmig de la muntanya, a moltes hores de qualsevol equip de rescat i molt abans que existissin els telèfons mòbils.

A poc a poc vam anar formant un equip compenetrat i ple-tòric de confiança. Quan acabàvem la llarga jornada, ens posàvem d'acord sobre on acampar i, sense dir pràcticament ni ase ni bèstia, cadascú anava per feina. En Mike i en Rocky instal-laven el tendal on ens aixoplugaríem aquella nit. En Danny furgava la malesa en cerca de llenya seca, i en Reilly i jo ens les teníem amb el pedrenyal i els branquillons per intentar fer foc per passar la nit.

I després sopàvem. Menjar econòmic que pesés poc a la motxilla, però que fos prou contundent per nodrir-nos durant la caminada. En aquell moment, ens semblava nèctar dels déus. Per sopar, mesclàvem una llauna de porc amb un sobre de menjar instantani o un paquet de vedella Stroganoff. Al matí esmorzàvem un sobre de la marca Carnation mesclat amb llet, o bé una pols que l'aigua transformava en una truita amb pernil i ceba (almenys això deia el paquet). El meu esmorzar preferit eren les salsitxes Smokie Links d'Oscar Mayer, etiquetades com «cent per cent de carn», que ara ja no es venen. Preparàvem gairebé tot el menjar en una única paella i el servíem en llaunes de cafè buides. Aquelles llaunes ens servien de galleda, de cassoleta i de bol. No sé qui de nosaltres es va inventar la infusió de gerds. Tampoc és que fos cap gran innovació gastro-nòmica: afegíem un sobre instantani de Jell-O a l'aigua bullent i ens ho beviem. Tant podia servir de postres com de dosi matinal de sucre abans de l'expedició del dia.

Érem lluny dels nostres pares i del control dels adults. Nosaltres mateixos decidíem on anar, què menjar, quan dormir i quins riscos assumir. A l'escola, cap de nosaltres es podia considerar popular. En Danny era l'únic que jugava a un esport d'equip, el bàsquet, però el va deixar de seguida per venir a les

nostres rutes. Jo era l'esprimatxat del grup i normalment el més fredollic, i sempre em sentia més fluix que la resta. Tot i que el muntanyisme començava a estar de moda a la nostra regió del país, pocs adolescents se n'anaven al bosc tots sols durant vuit dies.

Dit això, eren els anys setanta i els pares no eren tan controladors com avui. En general, els nens tenien més llibertat. Quan vaig arribar a l'adolescència, els meus pares havien acceptat que jo era diferent de molts dels meus iguals i havien assimilat el fet que jo necessitava una certa independència per trobar el meu camí. Em va costar aconseguir aquella acceptació, sobretot de part de la mare, però va influir molt en la meva personalitat futura.

Ara, quan hi penso, estic convençut que en aquelles rutes tots buscàvem alguna cosa, a banda de la companyonia i la sensació d'acompliment. Estàvem en aquella edat en què els nens posen a prova els seus límits, experimenten amb diferents identitats i, de vegades, també aspiren a viure experiències més grandioses i fins i tot transcendents. Jo havia començat a sentir un fibló que m'instava a trobar el meu camí. No sabia ben bé quin rumb agafaria, però havia de ser alguna cosa interessant i rellevant.

En aquells anys, jo també passava molt de temps amb un altre grup de nois. En Kent, en Paul, en Ric i jo anàvem a la mateixa escola, a Lakeside, que tenia un terminal connectat a un gran ordinador central a través d'una línia telefònica. Aleshores, era extremament estrany que uns adolescents poguessin tenir accés a un ordinador de qualsevol tipus. Tots quatre estàvem encisats amb aquell aparell, i invertíem tot el nostre temps lliure a escriure programes cada vegada més sofisticats i a indagar què podíem fer amb aquella màquina electrònica.

De portes enfora, el muntanyisme i la programació no podien ser més diferents. Però les dues disciplines eren com una aven-

tura. Amb cada grup d'amics em dedicava a explorar nous mons, a visitar llocs que la majoria dels adults no podien ni assolir. Igual que el muntanyisme, la programació m'esqueia perquè podia servir-me'n per definir el meu propi paràmetre d'èxit i semblava infinita, immune a límits com la velocitat màxima a la qual podia córrer o com de lluny podia llançar una bola. La lògica, la concentració i l'energia necessàries per escriure programes llargs i complicats em resultaven naturals. A diferència del que passava a les rutes, en aquell grup d'amics jo era el líder.

Cap a les acaballes de desè curs, el juny del 1971, en Mike em va presentar el seu projecte: vuitanta quilòmetres per les Olympic Mountains. La ruta que havia triat es deia Press Expedition Trail [Camí de l'Expedició de Premsa], un nom que li venia de quan un grup patrocinat per un diari havia explorat la zona l'any 1890. De debò que en Mike es referia a la mateixa expedició en què els homes havien estat a punt de morir de gana i havien acabat amb la roba podrida? Sí, però havia passat molt de temps des d'aleshores, va dir.

Vuit dècades més tard, encara era una ruta exigent. A més, aquell any havia nevat molt, o sigui que era una proposta particularment espaordidora. Però si tothom s'hi apuntava —en Rocky, en Reilly i en Danny—, jo no pensava acoquinar-me. S'hi havia sumat fins i tot un escolta més jove, un noi que es deia Chip. Hi havia d'anar tant sí com no.

El pla era escalar el port del Low Divide, baixar fins al riu Quinault i tornar pel mateix viarany, dormint sempre en refugis de fusta que esquitxaven el camí. En total, sis o set dies. La primera jornada va ser fàcil i vam passar la nit en un bell prat nevat. Durant les següents vint-i-quatre o quaranta-vuit hores, tot pujant el port, la quantitat de neu va anar augmentant. En arribar al refugi on teníem previst passar la nit, vam veure que estava colgat de neu. Jo vaig viure un moment d'eufòria inte-

rior. Vaig pensar que, sens dubte, faríem mitja volta i baixariem fins a un refugi molt més acollidor per on havíem passat aquell dia. Faríem foc, ens escalfariem i menjariem.

En Mike va proposar una votació: tornar enrere o continuar endavant cap a la nostra destinació final. Les dues opcions implicaven caminar durant unes quantes hores.

—Hem passat per un refugi al peu de la muntanya. Hauríem de baixar més de cinc-cents metres. Podríem tornar a baixar i dormir allà, o podríem continuar fins al riu Quinault —va dir en Mike.

No calia dir que girar cua significava renunciar a la nostra missió d'arribar al riu.

—Tu què en penses, Dan? —va preguntar en Mike.

Extraoficialment, en Danny era el segon en la línia de comandament del nostre petit grup. Era el més alt de tots, un excursionista de primera amb les cames llargues. Semblava que no es cansava mai. Digués el que digués, decantaria la balança.

—Doncs ja gairebé hi som, potser hauríem de continuar endavant —va dir en Danny.

Quan vam alçar les mans, va quedar clar que jo formava part de la minoria. Seguiríem caminant.

Quan feia uns minuts que caminàvem, vaig dir-li:

—Danny, estic decebut amb tu. Ho podries haver aturat.

Ho vaig dir de broma, però només a mitges.

Recordo aquella expedició pel fred i el desànim d'aquell dia. També la recordo pel que vaig fer a continuació. Em vaig refugiar en els meus pensaments.

Vaig posar-me a pensar en codi informàtic.

En aquell moment, Lakeside havia rebut en préstec un ordinador anomenat PDP-8, fabricat per Digital Equipment Corporation. Era l'any 1971 i, malgrat que ja havia entrat de cap en l'incipient món de la informàtica, no havia vist mai res semblant. Fins aleshores, els meus amics i jo només havíem

utilitzat grans ordinadors centrals que compartíem amb altra gent de manera simultània. En general, ens hi connectàvem a través d'una línia telefònica, o bé els aparells es guardaven en una sala a part. Però el PDP-8 estava dissenyat perquè l'utilitzés directament una sola persona, i era prou petit per caber-hi sobre una taula. En aquell moment, devia ser el més semblant als ordinadors personals que es popularitzarien al cap de prop d'una dècada, si bé pesava gairebé quaranta quilos i costava 8.500 dòlars. Jo em vaig proposar intentar escriure una versió del llenguatge de programació BASIC per al nou ordinador.

Abans de fer aquella ruta, havia estat treballant en la part del programa que diria a l'ordinador en quin ordre hauria de realitzar les operacions sempre que algú introduís una expressió com « $3(2 + 5) * 8 - 3$ », o si algú volia crear un joc que exigís operacions matemàtiques complexes. En programació, d'això se'n diu avaluador de fórmules. Mentre caminava amb la mirada fixa a terra, reflexionava sobre el meu avaluador i anava encadenant els passos necessaris per dur a terme les operacions. La mida era clau. En aquella època els ordinadors tenien molt poca memòria, o sigui que els programes havien de ser austers, amb un codi tan curt com fos possible per tal de no sobrecarregar la memòria. El PDP-8 només tenia 6 kilobytes de la memòria que l'ordinador fa servir per emmagatzemar les dades amb què està treballant. Jo m'imaginava el codi i intentava entendre com l'ordinador seguiria les meves instruccions. El ritme dels meus passos m'ajudava a pensar, gairebé igual que m'hi ajudava l'hàbit de gronxar-me. La resta del dia, me la vaig passar immers en el meu trencaclosques informàtic. De baixada al fons de la vall, la neu va anar minvant fins que va aparèixer un caminet de pendent suau que creuava un vell bosc de pícees i avets i conduïa al riu. Un cop allà, vam muntar les tendes, vam sopar la llauna de vedella Stroganoff i per fi vam anar a dormir.

A primera hora del matí, ens vam tornar a posar en marxa cap al Low Divide. Bufava molt de vent i l'aiguaneu ens fuetjava la cara de costat. Ens vam aturar sota un arbre per cruspir-nos un paquetet de galetes salades entre tots i vam continuar. Cada refugi que passàvem estava ple d'excursionistes que s'arreceraven de la tempesta. O sigui que havíem de seguir, amb la qual cosa anàvem afegint hores i hores a un dia interminable. Creuant un rierol, en Chip va relliscar i es va fer un trau al genoll. En Mike li va netejar la ferida i li va posar tires de sutura, però a partir d'aquell punt vam haver d'adaptar el ritme al d'en Chip, que caminava ranquejant. Mentrestant, jo anava polint en silenci el meu codi. En total, aquell dia vam recórrer més de trenta quilòmetres durant els quals pràcticament no vaig badar boca. Al final vam arribar a un refugi amb places disponibles i vam acampar.

Hi ha una famosa dita que fa: «Hauria escrit una carta més curta, però no vaig tenir temps». De la mateixa manera, és més fàcil escriure un programa en un codi barrim-barram i que necessita pàgines i pàgines, que no pas escriure el mateix programa en una sola pàgina. La versió dolenta potser també és més lenta i gasta més memòria. En el transcurs d'aquella ruta, vaig tenir el temps de programar amb eficiència. Aquella llarga jornada, vaig escurçar el codi encara més, com si m'estigués dedicant a estellar contínuament un pal per afilar-ne la punta. El resultat semblava eficient i gratament simple. Era, de llarg, el millor codi que havia escrit mai.

L'endemà a la tarda, tornant al punt de partida, per fi la pluja va amainar i va donar lloc a un cel serè i a l'escalfor del sol. Vaig sentir aquella satisfacció que sempre m'envaïa després d'una caminada, un cop superada la part més dura.

A la tardor, quan van començar les classes, l'empresa que ens havia deixat el PDP-8 l'havia reclamat. No vaig poder acabar el

meu projecte de BASIC. Però no vaig oblidar el codi que havia escrit en aquella ruta, ni el meu avaluador de fórmules ni la seva bellesa.

Tres anys i mig després, a segon de carrera, estava perdut i no sabia quin camí seguir. Un dia, en Paul, un dels meus amics de Lakeside, va entrar com una exhalació a la residència on jo vivia amb una notícia: havia sortit un ordinador revolucionari. Jo sabia que podíem escriure un llenguatge BASIC per a l'aparell; partíem amb un cert avantatge. La primera cosa que vaig fer va ser recordar aquell dia penós al Low Divide i rescatar de la memòria el codi avaluador que havia dissenyat. El vaig escriure i, així, vaig plantar la llavor del que seria una de les empreses més grans del món i l'inici d'un nou sector.

Capítol 1

Trey

Amb el temps, naixeria una gran empresa. I amb el temps, sorgirien programes informàtics de milions de línies al nucli de milers de milions d'ordinadors d'arreu del món. Hi hauria riquesa, rivalitats i el neguit constant sobre com continuar al capdavant de la revolució tecnològica.

Però abans de tot plegat, només hi havia una baralla de cartes i un objectiu: guanyar-me la meva àvia.

A la meva família, el camí més ràpid per guanyar-te algú era saber jugar, sobretot a les cartes. Si demostraves una certa solvència al rummy, al bridge o a la canastra, t'havies guanyat el nostre respecte, cosa que convertia la meva àvia de part de mare, l'Adelle Thompson, en una llegenda de la família. «La baba és la millor a les cartes» era un comentari que sentia sovint, de petit.

La baba s'havia criat a l'interior de Washington, a Enumclaw, un poblat sorgit al voltant d'una nova estació de tren. Seattle es trobava a menys de vuitanta quilòmetres, però el 1902, l'any que ella va néixer, allò era tot un món. El seu pare treballava com a telegrafista del ferrocarril i la seva mare, l'Ida Thompson —a qui nosaltres anomenàvem Lala—, se les empecava per generar uns petits ingressos fent pastissos i venent bons de guerra a la serradora local. La Lala també jugava compulsivament al bridge. Jugava amb i contra l'alta societat del poble, les esposes dels banquers i l'amo de la serradora. Potser aquella gent tenia més diners o un estatus social superior, però la Lala esborrava una part d'aquella diferència guanyant amb solvència a les cartes. Aquest do va passar a la baba i, en certa mesura, a la meva mare, la seva única filla.

A mi em van iniciar de seguida en aquesta cultura familiar. Quan encara duia bolquers, la Lala em va començar a anomenar Trey, que en l'argot de les cartes vol dir «tres». Era una broma que feia referència al fet que jo era el tercer Bill Gates viu de la família, després del meu pare i el meu avi. (En realitat soc el quart, però el pare va optar per afegir «júnior» al seu nom propi i, per tant, jo vaig esdevenir Bill Gates III.) Quan tenia cinc anys, la baba em va introduir al joc de la pesca. Al llarg dels anys següents, hi vam jugar milers de vegades. Jugàvem per passar-nos-ho bé, per buscar-nos les pessigolles i per passar l'estona. Però la meva àvia també jugava per guanyar... i sempre guanyava.

Aleshores, la seva traça m'enlluernava. Com havia arribat a ser tan bona? Havia nascut així? Com que ella creia en Déu, podia ser que fos un regal del cel? Durant molt de temps, no vaig saber què pensar. Només sabia que, sempre que jugàvem, guanyava ella. Tant hi feia el joc que fos. Ja podia escarrassar-m'hi.

Quan la ciència cristiana es va estendre per la Costa Oest a començament del segle xx, tant la família de la meva mare com la

del meu pare es van convertir en devots prosèlits d'aquella fe. Penso que els pares de la meva mare treien forces de la ciència cristiana, i creien fermament en la doctrina que estableix que l'autèntica identitat d'una persona és espiritual, no material. Eren seguidors molt fidels. Com que els científics cristians no guarden cap registre cronològic dels fets, la baba no celebrava el seu aniversari, i no va revelar mai quants anys tenia ni l'any que havia nascut. Però malgrat les seves pròpies conviccions, mai no va imposar les seves opinions a la resta. La meva mare no seguia la mateixa fe, ni la nostra família tampoc. La baba no ens va intentar convèncer mai de fer-ho.

Segurament, la seva fe va tenir alguna cosa a veure amb el fet que fos una persona amb principis ferris. Fins i tot llavors, jo sabia que la baba es guiava per un codi personal estricte d'igualtat, justícia i integritat. Viure bé volia dir viure amb senzillesa, donar a la resta el teu temps i els teus diners i, sobretot, fer servir el cervell, interactuant amb l'entorn. No perdia mai els estreps, no malparlava ni criticava. Era incapaç de fer trampes. Sovint era la persona més intel·ligent de la sala, però procurava deixar brillar la resta. En essència, era tímida, però tenia una confiança en si mateixa que expressava per mitjà d'una tranquil·litat quasi budista.

Dos mesos abans del meu cinquè aniversari, l'avi, J. W. Maxwell júnior, va morir de càncer. Només tenia cinquanta-nou anys. D'acord amb la seva fe, la ciència cristiana, va rebutjar qualsevol intervenció mèdica moderna. Els seus últims anys de vida van ser un calvari, i la pobra baba va haver de cuidar-lo. Més endavant vaig descobrir que l'avi es pensava que la seva malaltia havia sigut el resultat d'una cosa que havia fet la baba, un pecat desconegut pel qual Déu ara l'estava castigant. Així i tot, ella va aguantar estoicament al seu costat, suportant-lo fins al final. Un dels meus records més vívids de la infantesa és quan els pares no em van deixar anar al seu fune-

ral. Jo amb prou feines era conscient de què passava, més enllà del fet que la mare, el pare i la meva germana gran havien d'anar a acomiadar-se'n mentre jo em quedava amb la mainadera. Al cap d'un any, la meva besàvia Lala va morir mentre visitava la baba a casa seva.

A partir de llavors, la baba va canalitzar tot el seu amor i la seva atenció cap a mi i la meva germana gran, la Kristi (i més tard, cap a la meva germana Libby). Va ser una presència constant durant la nostra joventut i va deixar una empremta inesborrable en el nostre tarannà, en qui hem acabat sent. Abans que jo pogués agafar un llibre, ella ja em llegia, i ho va continuar fent durant anys, explicant-me clàssics com *El vent entre els salzes*, *Les aventures de Tom Sawyer* i *La teranyina de la Carlota*. Un cop va morir l'avi, la baba em va començar a ensenyar a llegir tot sol, ajudant-me a desxifrar el significat de les paraules de *The Nine Friendly Dogs*, *It's a Lovely Day* i d'altres llibres que teníem per casa. Quan els vam haver llegit tots, em va portar a la biblioteca pública del districte nord-est de Seattle a carregar la cistella de llibres. Jo sabia que ella llegia molt i semblava que sabés coses sobre tot.

Els avis s'havien construït una casa a l'exclusiu barri de Windermere, i era prou gran per acollir els nets i per fer-hi trobades familiars. La baba va continuar vivint-hi quan l'avi va morir. Alguns caps de setmana, la Kristi i jo ens hi quedàvem a dormir, i ens alternàvem el privilegi de dormir a la seva habitació. L'altre dormia en una habitació del costat, on tot era d'un color blau apagat, de les parets a les cortines. La llum del carrer i dels cotxes que hi passaven traçava ombres tenebroses al dormitori. Cada cop que hi havia de dormir, tenia por, i sempre estava content quan em tocava a mi passar la nit a l'habitació de la baba.

Aquelles visites de cap de setmana eren especials. Casa seva era a només tres quilòmetres de la nostra, però el temps que

passàvem allà semblava temps de vacances. Tenia piscina i un petit camp de minigolf al jardí lateral, que havia muntat el meu avi. També ens premiava deixant-nos veure la televisió, un producte que a casa nostra estava estrictament controlat. La baba s'apuntava a tot. Gràcies a ella, les meves germanes i jo ens vam convertir en jugadors empedreïts que ho transformaven tot en un esport de competició: del Monopoly al Risk, passant pel joc de memòria. Compràvem dos exemplars d'un mateix trencaclosques i fèiem una cursa per veure qui l'acabava primer. Però tots sabíem quin peu calçava, la baba. La majoria de les nits, després de sopar, ella repartia les cartes i procedia a fotre'ns una pallissa.

Quan vaig albirar per primer cop com ho feia, jo devia tenir vuit anys. Encara recordo el dia: estic assegut davant de l'àvia a la taula del menjador i tinc la Kristi al costat. A la sala hi ha una d'aquelles velles ràdios gegants de fusta que ja en aquell moment eren una relíquia del passat. L'altra paret està monopolitzada per un gran armari on la baba guarda la vaixel·la especial que utilitzem els diumenges.

Tot està en silenci, tret del so somort que fan les cartes en tocar la taula, un reguitzell de cartes robades i emparellades una darrere l'altra. Juguem al *pounce*, una mena de solitari vertiginós i multijugador. Un bon jugador de *pounce* és capaç de recordar què té a la mà, quines cartes hi ha al capdamunt de la pila de cada jugador i què hi ha a les piles comunes de la taula. Cal tenir una bona memòria de treball i l'habilitat de comprovar patrons per identificar immediatament quan una carta que apareix sobre la taula encaixa amb el que tens a la mà. Però jo no sé res de tot això. L'únic que sé és que, independentment de què necessitis perquè la sort et somrigui, la baba ho té.

Jo em miro les cartes i el cervell no para de cercar la manera d'emparellar-les. Aleshores, sento que la baba diu: «Pots tirar el sis». I després: «Pots tirar el nou». Resulta que ens està

ensenyant a jugar a la meva germana i a mi mentre juga ella mateixa. D'alguna manera té present tot el que passa a la taula i fins i tot sembla saber quines cartes tenim a les mans, però no és màgia. Com s'ho fa? Per a qualsevol persona que jugui a cartes, això són les beceroles. Com més informació tinguis de la mà del teu oponent, més possibilitats tens de guanyar. Ara bé, a aquella edat, a mi allò em semblava una revelació. Per primera vegada entenc que, malgrat tot el misteri i l'atzar d'un joc de cartes, hi ha coses que puc saber per tenir més possibilitats de guanyar. Comprenc que la baba no només té sort o talent. Ha entrenat el seu cervell. I jo també puc fer-ho.

D'aleshores ençà, sempre que vaig seure a jugar a cartes, ho vaig fer sabent que cada mà oferia l'oportunitat d'aprendre, sempre que jo volgués aprofitar-la. I ella també ho sabia. Això no vol dir que m'ho posés fàcil. Em podria haver fet seure un dia i haver-me explicat fil per randa què havia de fer i què no, les estratègies i les tàctiques de cada joc. Però la baba no era així. Ella no era didàctica, sinó que predicava amb l'exemple. Per tant, jugàvem sense parar.

Jugàvem al *pounce*, al *gin rummy*, al cors i al meu preferit: el cinquet. Jugàvem al seu preferit, una versió complicada del *gin* que ella mateixa anomenava *coast guard rummy*. De tant en tant jugàvem al bridge. Vam provar tots els jocs de cartes que apareixien als volums de regles d'Edmond Hoyle, classificant els jocs com a populars i impopulars... fins i tot el pinacle.

I mentrestant, jo l'estudiava. En informàtica hi ha una cosa que es diu màquina d'estats, una part d'un programa que rep una entrada i, en funció de l'estat d'una sèrie de condicions, pren la decisió òptima. La meva àvia tenia una màquina d'estats perfectament afinada per jugar a les cartes. El seu algoritme mental analitzava metòdicament probabilitats, arbres de decisió i teoria de jocs. Jo no hauria estat capaç d'articular aquests conceptes, però a poc a poc vaig començar a intuir-los.

Em vaig adonar que, fins i tot en circumstàncies lúdiques úniques —davant d'una combinació de moviments i probabilitats possibles que segurament no havia vist mai—, solia prendre la millor decisió. Si en algun moment perdia una bona carta, més endavant comprovava que l'havia sacrificat per algun motiu: per poder guanyar en una tirada posterior.

Jugàvem sense parar, i jo vingia a perdre. Recordo que a poc a poc anava observant i millorant. La baba no deixava d'animar-me amb tendresa: «Fes servir el caparró, Trey. Fes servir el caparró», deia mentre jo sospesava el meu proper moviment. La idea implícita era que, si emprava el meu cervell i estava atent, sabia quina carta hauria de jugar. Podria guanyar.

Un dia ho vaig aconseguir.

No hi va haver fanfarronades, ni cap gran premi. No la vam xocar. Ni tan sols recordo a quin joc jugàvem la primera vegada que vaig guanyar més partides que ella en un dia. Només sé que la meva àvia se'n va alegrar. Estic bastant convençut que va somriure, perquè sabia que jo estava madurant.

Al final, uns cinc anys més tard, vaig començar a guanyar més sovint. Aleshores jo era pràcticament un adolescent, i era molt competitiu. M'agradava espreme'm el cervell, i també la sensació profundament satisfactòria d'aprendre una nova habilitat. Els jocs de cartes em van ensenyar que, per més complexa o misteriosa que sembli una cosa, moltes vegades te'n pots sortir. El món és cognoscible.

Vaig néixer el 28 d'octubre del 1955, i vaig ser el segon de tres fills. La Kristi, nascuda l'any 1954, tenia vint-i-un mesos més que jo; la meva germana Libby, però, no va aparèixer en escena fins al cap de gairebé una dècada. Quan era un nadó, em van posar el sobrenom del «Rialler» pel somriure d'orella a orella que sempre tenia. No era que no plorés mai, però sembla que

la felicitat que sentia eclipsava la resta de les emocions. L'altre tret característic notori de la meva infantesa, el podríem descriure com l'excés d'energia. Em bressolava sense parar. Primer, ho feia sobre un cavall de pal fet de goma, on m'estava hores i hores. I quan em vaig fer més gran, vaig continuar fent moviments rítmics sense el cavall, tant assegut com dempeus, o sempre que em posava a reflexionar a fons sobre alguna cosa. Aquesta estereotípia era com un metrònom per al meu cervell. De fet, encara ho és.

De bon començament, els pares van saber que el ritme de la meva ment era diferent del de la resta. La Kristi, per exemple, feia cas del que li deien, sabia jugar amb els altres nens i va treure notes excel·lents des del principi. El meu cas era diametralment oposat. Sempre patidora, la mare ja va avisar l'equip de l'escola bressol Acorn Academy del que podien esperar de mi. En acabar el primer any, el director de l'escola em va descriure així: «La seva mare ens havia advertit sobre ell. Aparentment, tenia la sensació que el petit era molt diferent de la seva germana. Nosaltres hem arribat a la mateixa conclusió. Sembla decidit a esgarrifar-nos amb el seu menyspreu absolut per qualsevol fase de la vida escolar. No sap ni té cap interès per aprendre a retallar, o a posar-se el seu propi abric, i es queda tan fresc». (Ara sembla divertit, però un dels primers records que la Kristi té de mi és la frustració d'haver-se d'encarregar sempre de posar-me l'abric com si fos una camisa de força, de fer-me jeure a terra perquè m'estigués quiet i poder-me apujar la cremallera.)

El segon any a l'Acorn Academy, m'havia convertit en un «nen rebel amb una agressivitat inaudita», un petitó de quatre anys a qui li agradava cantar sol i fer viatges imaginaris. Xocava sovint amb els altres infants i, segons les paraules textuais del director, estava «gairebé sempre frustrat i enfadat». Per sort, els meus plans a llarg termini eren un consol per al perso-

nal de l'escola: «Ens sentim totalment acceptats per ell. Sempre ens inclou en la tripulació de la seva proposta de viatge a la Lluna», van escriure. (Jo em vaig avançar uns quants anys a Kennedy.)

El que van advertir els educadors i els pares durant la meva infantesa eren besllums del que hauria d'arribar. Aquella intensitat amb què vaig proposar-me resoldre l'enigma de la des-tresa de la baba jugant a cartes, l'aplicava a qualsevol cosa que m'interessés, i a res que no m'interessés pas. Les coses que em cridaven l'atenció eren la lectura, les matemàtiques i estar sol amb els meus pensaments. Les coses que no m'atreien eren la rutina diària de la vida i l'escola, l'escriptura, l'art i els esports. I a això, s'hi ha d'afegir gairebé tot el que la meva mare em deia que fes.

La lluita entre els meus pares i aquell fill hiperactiu i saberut, sovint replicaire i conflictiu, va absorbir bona part de la seva energia durant la meva infantesa i va caracteritzar de manera indeleble la família. Ara que m'he fet gran, entenc millor el paper fonamental que van tenir ajudant a perfilar el meu camí tan poc convencional cap a l'adulthood.

El pare tenia fama de ser un gegant bonàs, una torre de dos metres amb una parsimònia i una cortesia que ningú s'esperaria d'un home que solia ser el més cepat de la sala. El seu estil directe i decidit de tractar la gent el definia, i li venia com l'anell al dit per a la seva tasca d'advocat i assessor d'empreses i consells d'administració (i més endavant, com a primer director de la nostra fundació benèfica). Malgrat la seva educació, no li recava gens de demanar el que volia. I a la universitat, el que ell volia era algú amb qui ballar.

La tardor del 1946, va formar part d'una onada de veterans que es van acollir al G. I. Bill of Rights, un generós programa públic que va finançar els estudis a milions de persones que, si no hagués estat per allò, no se'ls haurien pogut permetre.

L'única pega, a parer del meu pare, era que el nombre d'homes que hi havia al campus de la Universitat de Washington superava de llarg el de dones. Allò volia dir que hi havia poques possibilitats de trobar una parella de ball. En un moment donat, va demanar ajuda a una amiga. La Mary Maxwell.

Ell sabia que la Mary feia d'encarregada en una sororitat, la Kappa Kappa Gamma, i li va preguntar si coneixia alguna noia que pogués estar interessada a conèixer un noi alt amb ganes de ballar. Ella li va dir que ho preguntaria. Va passar el temps i no li va presentar ningú. Un dia, passejant prop de l'entrada de la sororitat, el meu pare li va tornar a preguntar si coneixia alguna candidata.

—Se m'acut algú —va respondre ella—: Jo.

La meva mare feia un metre setanta, i el meu pare li va dir que, literalment, no tenia la talla:

—Mary —li va etzibar—, ets massa baixeta.

La mare se li va apropar, es va posar de puntetes i, col·locant-se la mà sobre el cap, va contestar:

—No és veritat! Jo soc alta.

El pare sempre va manifestar que no li havia demanat que li presentés algú com un stratagema per aconseguir que la mare sortís amb ell. Però va ser just el que va passar.

—Renoï, doncs sortim, va —va dir ell.

I com sol passar en aquests casos, dos anys més tard es van casar.

Sempre em va meravellar aquesta història perquè reflecteix a la perfecció la manera de ser dels meus pares. El pare, prudent i orgullosament pragmàtic, a vegades fins i tot en temes del cor. La mare, sociable, però gens timorata a l'hora d'aconseguir el que volia. Era un relat fantàstic, una síntesi del relat sencer, una de les diferències que anava més enllà de l'alçada, i que acabaria influint en el meu jo futur.